Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietyistä digitaalisen sisällön toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista”

(COM(2015) 634 final – 2015/0287 (COD))

ja

”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietyistä tavaroiden verkkokauppaa ja muuta etämyyntiä koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista”

(COM(2015) 635 final – 2015/0288 (COD))

(2016/C 264/07)

Esittelijä: Jorge PEGADO LIZ

Neuvosto päätti 18. tammikuuta 2016 ja Euroopan parlamentti 21. tammikuuta 2016 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheista

”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietyistä digitaalisen sisällön toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista”

(COM(2015) 634 final – 2015/0287 (COD))

ja

”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietyistä tavaroiden verkkokauppaa ja muuta etämyyntiä koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista”

(COM(2015) 635 final – 2015/0288 (COD)).

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 13. huhtikuuta 2016.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 27.–28. huhtikuuta 2016 pitämässään 516. täysistunnossa (huhtikuun 27 päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 146 ääntä puolesta ja 61 vastaan 44:n pidättyessä äänestämästä.

1. **Päätelmät ja suositukset**

1.1 ETSK on samaa mieltä siitä, että on tarpeen ja aiheellista säännellä tiettyjä komission tiedonannossa (COM(2015) 633 final) mainittuja asioita. Nämä sisältyvät erityisesti direktiiviehdotukseen tietyistä digitaalisen sisällön toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista.

1.2 ETSK katsoo kuitenkin, että on myös muita, sen määrittelemiä seikkoja, jotka ovat paljon tärkeämpiä kuin sopimusoikeuksien sääntely tavaroiden verkkokauppaa koskevissa sopimuksissa. Ne ovat myös ratkaisevampia ja ensisijaisempia komission ehdottamien tavoitteiden kannalta pyrittäessä luomaan digitaaliset sisämarkkinat, ja ne muodostavat merkittäviä esteitä rajat ylittävän kaupan kehittämiselle.

1.3 Lisäksi ETSK on eri mieltä komission valitsemasta oikeusperustasta käsiteltyjen seikkojen suhteen ja ehdottaa sen sijaan EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 169 artiklaa.

1.4 Kyseisen artiklan 2 kohdan a alakohdan ja saman artiklan 4 kohdan johdosta komission hyväksymien toimenpiteiden tulee pohjautua periaatteessa vähimmäistason yhdenmukaistamiseen tähtääviin direktiiveihin, ja unionin lainsäätäjä on yleensä hyväksynyt tämän.

1.5 ETSK katsoo, että näiden asioiden sääntelyä kahdessa erillisessä direktiivissä yhden välineen sijaan voidaan pitää hyväksyttävänä vain siitä syystä, että digitaalisen sisällön verkkokaupan sääntely on aiheellista ja sille on kiireellinen tarve.

1.6 Komitea ei pidä myöskään riittävän perusteltuna sitä, että on valittu kohdennetun, täyden yhdenmukaistamisen vaihtoehto muiden vaihtoehtojen sijaan. Muista vaihtoehtoja ovat esimerkiksi mallisopimus, johon liittyy EU:n luotettavuusmerkki, tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 169 artiklan mukainen vähimmäistason suoja.

1.7 Mitä tulee seikkoihin, joita säännellään nyt erikseen tavaroiden verkkokauppaa koskevia sopimuksia käsittelevässä ehdotetussa direktiivissä, komitea katsoo, että niitä olisi tarkoituksenmukaisempaa säännellä yhdessä direktiivin 1999/44/EY tarkistuksen yhteydessä kuluttajansuojalainsäädännön REFIT-ohjelman puitteissa, sillä ne muodostavat yhden sen luvuista.

1.8 Komissio on luonut lisäksi tavaroiden verkkokauppaa koskevan ehdotuksen myötä kaksi järjestelmää, minkä johdosta tavaroiden verkkokauppaan ja verkon ulkopuolella tapahtuvaan kauppaan sovelletaan erilaista kohtelua. Tätä ei voida hyväksyä.

1.9 Mikäli komission aikomukset toteutuvat nykyisessä muodossaan, ETSK esittää eräitä parannuksia ehdotettuihin säännöksiin, jotta kuluttajien oikeudet eivät heikkenisi ja jotta voitaisiin varmistaa tosiasiallisesti EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen edellyttämä suojelun korkea taso.

1.10 Tämä koskee erityisesti digitaalisen sisällön myynnin sääntelyä. Komitea pitää sitä ensisijaisena ja kannattaa käytännön syistä komission ehdottamaa kohdennetun, täyden yhdenmukaistamisen mallia.

1.11 Kyseisellä alalla ennakoinnin puutteet ja säännösten epäkohdat ovat kuitenkin suurimmat, eivätkä ne sovi yhteen täyden yhdenmukaistamisen kanssa. Ne aiheuttavat ylitsepääsemättömiä esteitä saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä ja soveltamisessa jäsenvaltioissa, ja niitä pyritään korjaamaan erikseen tehtävillä ehdotuksilla.

2. **Johdanto: yksi tiedonanto ja kaksi direktiiviehdotusta**

2.1 Tiedonannollaan komissio ottaa ensimmäisen askeleen Euroopan digitaalisten sisämarkkinoiden strategian ([1]) täytäntöönpanossa ja toteuttaa yhden vuoden 2015 työohjelmansa ([2]) tärkeimmistä toimenpiteistä. Ehdotuksella on tarkoitus parantaa kuluttajien ja yritysten verkkotuotteiden ja -palvelujen saantia, ja se koostuu kahdesta oikeudellisesta välineestä:

a) ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietyistä digitaalisen sisällön toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista

b) ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietyistä tavaroiden verkkokauppaa ja muuta etämyyntiä koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista.

2.2 Komissio on tietoinen siitä, että näiden kahden ehdotuksen pääkohdat ovat systemaattisesti tarkasteltuna tiiviisti yhteydessä kulutustavaroiden kauppaa koskevaan direktiiviin ([3]), ja korostaa, että ne ovat ”mahdollisimman yhdenmukaisia”. Komissio selittää kuitenkin, että se päätti ”antaa kaksi eri säädöstä, koska digitaalisen sisällön erityisominaisuudet edellyttävät useita säännöksiä, jotka poikkeavat tavaroita koskevista säännöksistä” ja koska ”digitaalisen sisällön nopea teknologinen ja kaupallinen kehitys edellyttävät jatkossa tämän direktiivin soveltamisen tarkistamista”. Tämä on perusteena digitaalista sisältöä koskevien säännösten keskittämiselle yhteen säädökseen eli digitaalisen sisällön toimittamista koskevaan direktiiviin.

2.3 Näillä kahdella ehdotuksella komissio pyrkii viiden tavoitteen saavuttamiseen:

a) sopimusoikeuden eroavuuksista johtuvien kustannusten vähentäminen

b) yritysten oikeusvarmuus

c) rajat ylittävien verkko-ostosten helpottaminen EU:ssa

d) digitaalisen sisällön virheistä aiheutuvien haittojen vähentäminen

([1]) ETSK:n lausunto: EUVL C 71, 24.2.2016, s. 65.
([2]) COM(2014) 910 final.
([3]) EYVL L 171, 7.7.1999, s. 12.

e) kuluttajien ja yritysten etujen tasapuolinen huomioon ottaminen ja parannukset arkeen.

2.4 Komissio pitää molemmissa tapauksissa kohdennettua yhdenmukaistamista parhaimpana menetelmänä. Tarkoituksena on yhdenmukaistaa täysimääräisesti digitaalisen sisällön toimittamista koskeviin sopimuksiin ja tavaroiden verkkokauppaa koskeviin sopimuksiin sovellettavat säännöt sekä digitaalisen sisällön toimittamista ja tavaroiden verkkokauppaa koskevien sopimusten osapuolten pakottavat oikeudet ja velvollisuudet. Tämä kattaa lähes kaikki direktiivin säännökset, poikkeuksena sopimuksen tekemistä, pätevyyttä ja vaikutuksia koskevat säännöt, sopimuksen purkamisesta aiheutuvat seuraukset mukaan lukien (etämyyntiä koskevan direktiiviehdotuksen 1 artiklan 4 kohta), ja tietyt seikat sen täytäntöönpanossa.

2.5 Komissio rajoittaa soveltamisalan nimenomaisesti koskemaan yritysten ja kuluttajien väliseen toimintaan sovellettavia sopimusoikeuden sääntöjä, sillä kuten vaikutusten arvioinnissa (s. 23) todetaan, ei ole todisteita siitä, että sopimusoikeuden eroavaisuudet estäisivät EU:n yrityksiä tekemästä verkko-ostoksia muista jäsenvaltioista. Komissio myöntää, että myös pk-yritykset kohtaavat etenkin digitaalisen sisällön käytön yhteydessä sopimusoikeuteen liittyviä ongelmia, koska ne ovat heikompi osapuoli, jolla on vähemmän neuvotteluvoimaa kuin suurilla yrityksillä. Erityisesti sidosryhmien ja jäsenvaltioiden näkemysten perusteella komissio on kuitenkin päättänyt käsitellä tätä kysymystä muissa aloitteissa, jotka mainitaan digitaalisten sisämarkkinoiden strategiassa.

2.6 Komissio perustelee direktiivin valitsemista oikeudelliseksi välineeksi asetuksen sijaan sillä, että se soveltuu sen mukaan tarkoitukseen paremmin kuin asetus, koska jäsenvaltiot voivat saattaa sen osaksi kansallista lainsäädäntöään haluamallaan tavalla. Komission mukaan tämä vaihtoehto yhdessä pakottavien kuluttajaoikeuksien kohdennetun ja täysimääräisen yhdenmukaistamisen kanssa luo asianmukaisen tasapainon EU:n korkeatasoisen kuluttajansuojan ja yritysten merkittävästi parempien toimintamahdollisuuksien välille.

2.7 Komissio perustelee direktiivejä taloudelliselta kannalta tietyillä oletuksilla, joista voidaan mainita muun muassa seuraavat:

a) Verkkokaupan eurooppalaisilla markkinoilla on vielä merkittävää hyödyntämätöntä kasvupotentiaalia.

b) Digitaalisten sisämarkkinoiden luominen luo uutta kasvua Euroopassa.

c) EU:n yritykset voivat parantaa kilpailukykyään, kun niiden on helpompi myydä tuotteitaan kotimarkkinoita laajemmille markkinoille.

d) Yhdenmukaiset oikeudet ja korkeatasoinen kuluttajansuoja lisää kuluttajien luottamusta tehdä ostoksia ulkomailta.

e) Jos sopimusoikeuteen liittyvät esteet saadaan poistettua, noin 122 000 uutta yritystä ryhtyisi käymään kauppaa verkossa yli rajojen. EU:n sisärajat ylittävä kauppa voisi kasvaa noin 1 miljardilla eurolla. Kun verkossa käytävään vähittäiskauppaan liittyvä kilpailu voimistuu, vähittäishinnat alenisivat kaikissa jäsenvaltioissa keskimäärin 0,25 prosenttia EU:n tasolla. Tämä taas lisäisi suoraan kotitalouksien kulutusta EU:ssa noin 18 miljardilla eurolla.

f) Tämän lisäksi laajempi tuote- ja palveluvalikoima lisää kuluttajien hyvinvointia. Noin 7,8–13 miljoonaa kuluttajaa ryhtyisi tekemään ostoksia verkossa myös toisista jäsenvaltioista. Reaalisen BKT:n määrä koko EU:ssa kasvaisi noin 4 miljardilla eurolla vuodessa.

2.8 Nämä kaksi nyt ehdotettua direktiiviä eivät riitä, jotta voitaisiin saavuttaa odotetut tulokset. Ne ovat osa suurempaa toimenpidepakettia. Komissio mainitsee toimenpiteistä muun muassa seuraavat:

a) verkkosisältöpalvelujen rajat ylittävää siirrettävyyttä koskeva asetusehdotus

b) korkealaatuisten rajat ylittävien pakettipalvelujen kehittäminen

c) maarajoitusten poistaminen

d) verkkovälitteisen riidanratkaisufoorumin käyttöönotto ([4]).

2.9 Lopuksi komissio korostaa, että on tärkeää toimia nopeasti ennen kuin on liian myöhäistä, sillä digitaalista sisältöä koskevien toimien viivästymiseen liittyy sisämarkkinoiden hajanaisuuteen johtava kansallisten säännösten riski, josta aiheutuu rajat ylittävien liiketoimien yhteydessä ongelmia sekä kuluttajille että digitaalisen sisällön toimittajille.

3. **Yleistä**

3.1 Oletuksena on ilmeisesti, että taloudelliset ja psykologiset perusteet, joiden olisi tarkoitus osoittaa ehdotettujen lainsäädäntötoimien ja verkkokaupan volyymin lisääntymisen välinen yhteys ja sitä kautta niiden vaikutus kasvuun Euroopassa, löytyvät vaikutustenarvioinnin liitteenä olevasta tutkimuksesta. Tutkimuksen tarkka analyysi ei kuitenkaan osoita selkeästi ja varmasti, että tiedot, joista lähdetään ja joihin päädytään, olisivat ehdottoman luotettavia, että ei olisi muita vaikuttavia tekijöitä ja etteivätkö muut vaihtoehdot tuottaisi parempia tuloksia.

3.1.1 Osa pohjana olevista tilastotiedoista saattaa pitää paikkansa: 62 % EU:n vähittäismyyjistä (s. 10) eli yli 122 000 yritystä ja yli 13,5 % kuluttajista (s. 13) eli 8–13 miljoonaa kuluttajaa lisää, jolloin kokonaismäärä olisi 70 miljoonaa, olisivat valmiita siirtymään verkkokauppaan rajat ylittävässä kaupankäynnissä, jos nykyisestä voimassa olevasta lainsäädännöstä suoraan aiheutuvat väitetyt esteet ja kustannukset poistettaisiin. Tämä ei kuitenkaan anna perusteita sille, että voitaisiin todeta varmuudella liiketoiminnan kasvavan niin, että EU:n BKT kasvaisi juuri nimenomaan tämän johdosta 0,03 % eli lähes 4 miljardia euroa. Sen sijaa on varmaa, että jokaiselle yritykselle aiheutuisi keskimäärin 7 000 euron kustannukset sopimustensa mukauttamisesta uuteen järjestelmään.

3.1.2 Kyseisessä tutkimuksesta ei myöskään osoiteta asianmukaisesti, missä määrin muut tekijät vaikuttavat edelleen ratkaisevasti siihen, valitaanko rajat ylittävän verkkokaupan vaihtoehto –jopa ehkä suuremmassa määrin kuin nykyinen lainsäädäntö (jota selitetään vaikutustenarvioinnin sivulla 7 ja sitä seuraavilla sivuilla sekä sivulla 18 ja sitä seuraavilla sivuilla). Tällaisia muita tekijöitä ovat esimerkiksi kielikysymys, verojärjestelmät, laatu, nopeiden internetyhteyksien kustannukset ja saatavuus, petosriski, oikeuskulut, maksuvälineiden turvallisuus, myyjien henkilöllisyyden ja luotettavuuden varmentaminen ja luottamuksen puute riitojenratkaisumenettelyihin tuomioistuimissa tai niiden ulkopuolella.

3.1.2.1 Tässä yhteydessä erityisen merkittäviä tekijöitä, jotka mainitaan myös kaikissa komission tilaamissa tutkimuksissa, ovat viivästykset saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä, soveltamisongelmat ja direktiivillä 2013/11/EU ([5]) luotujen tiettyjen kuluttajariitojen vaihtoehtoisten riidanratkaisujärjestelmien tehottomuus. Tämä liittyy usein eräiden jäsenvaltioiden varojen puutteeseen ja vielä useammin asetuksella (EU) N:o 524/2013 ([6]) luodun kuluttajariitojen verkkovälitteisen riidanratkaisujärjestelmän ilmeiseen toimimattomuuteen. Asetus tuli voimaan 15. helmikuuta 2016, ja se on osoittautunut erittäin tärkeäksi digitaalisten sisämarkkinoiden toiminnan kannalta.

3.1.3 Ei ole myöskään osoitettu selkeästi, mikä suhteellinen painoarvo on kysynnän ja tarjonnan joustavuudella laskettaessa markkinoiden kyllästymistä täydellisen kilpailun kannalta. Vaikka kyseessä on täysin teoreettinen hypoteesi, se on joka tapauksessa oleellinen mallin uskottavuuden kannalta, puhumattakaan kuluttajien ostopäätöksiin ratkaisevasti vaikuttavista makrotalouspolitiikan ulkopuolisista tekijöistä, esimerkiksi säästöpolitiikan seurauksista, verrattuna kulutukseen ja keynesiläiseen investointiin perustuviin kasvupolitiikkoihin.

([4]) EUVL L 165, 18.6.2013, s. 1.
([5]) EUVL L 165, 18.6.2013.
([6]) Ks. alaviite 5.

3.1.4 Komission suorittamassa arvioinnissa painotetaan lopulta ehdotettua mallia, eikä siinä oteta asianmukaisesti huomioon neljän muun vaihtoehdon (vaikutustenarvioinnin sivu 23 ja sitä seuraavat sivut), jotka voisivat myös auttaa osaltaan poistamaan esteitä, taloudellisia seurauksia niin, että voitaisiin tehdä vertaileva analyysi. Tämä koskee erityisesti vaihtoehtoa 5 – valinnainen eurooppalainen mallisopimus, johon liittyy EU:n luotettavuusmerkki (s. 25), vaikka se olisi yksinkertaisin ja edullisin vaihtoehto ja aiheuttaisi vähiten byrokraattista rasitusta (sivu 38 ja sitä seuraavat sivut). Se vastaisi toisin sanoen parhaiten sääntelyn parantamista koskevan paketin ([7]) ja REFIT-ohjelman ([8]) periaatteita, ja se on saanut kannatusta valmistelevissa kuulemisissa.

3.2 Täyteen yhdenmukaistamiseen tähtäävien direktiivien valintaa ei ole myöskään perusteltu asianmukaisesti. ETSK on jo todennut yleisesti, että se kannattaa sisämarkkinoiden toimintaan olennaisesti liittyvien asioiden yhdenmukaistamisessa ennemminkin asetuksia, jotka ovat riittävän yksityiskohtaisia. Komitea on myös tuonut esille, että erityisesti kuluttajien oikeuksiin vaikuttavissa asioissa se kannattaa vähimmäistason yhdenmukaistamiseen tähtääviä direktiivejä EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (169 artiklan 4 kohta) mukaisesti.

3.2.1 ETSK on sen sijaan vastustanut toistuvasti komission viime vuosien vahvaa suuntausta antaa täyteen yhdenmukaistamiseen tähtääviä direktiivejä, jotka tarjoavat heikon suojatason eivätkä vastaa asianmukaisesti toimijoiden intressejä ([9]).

3.2.2 Tarkasteltavana olevassa tapauksessa on joukko seikkoja, joita ei käsitellä direktiiveissä mutta joita olisi tärkeää yhdenmukaistaa. Tällaisia ovat muun muassa se, minkä ikäisinä alaikäiset voivat tehdä digitaalisia sopimuksia (tietosuojadirektiivin viimeisimmässä versiossa se on 13–16 vuotta), direktiivin 93/13/ETY ([10]) ulkopuolelle jäävien verkkosopimusten erityisten kohtuuttomia ehtoja koskevien kategorioiden määrittely, uusi käytäntö, jossa tiettyjen sosiaalisten medioiden sivuilla on ”maksa nyt” kuvake (pay now), joka ei johda vastuullisen verkkoalustan sivuille, sekä yhteissääntelyä koskevan vakiolausekkeen toivottava lisääminen.

3.3 Ei voida myöskään pitää perusteltuna, että yhden direktiivin sijaan annetaan kaksi direktiiviä, sillä näin säännösten määrä kaksinkertaistuu turhaan, saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä vaatii enemmän työtä, jotta voitaisiin varmistaa yhdenmukaisuus jokaisen jäsenvaltion sisäisten säännösten kanssa, ja vaaditaan enemmän tulkintaa. Näin ei tapahtuisi, jos perustaksi olisi otettu aineellisten tavaroiden verkkokauppaa koskevan direktiivin teksti, ja aineettomien hyödykkeiden kaupan erityispiirteet olisi sisällytetty mukaan perusjärjestelmän poikkeuksina, sillä aineellisen tavaran ja digitaalisen sisällön välinen ero ei ole havaittavissa erityisesti silloin, kun ne ovat yhteydessä toisiinsa.

3.4 Komission mukaan välineen valinta perustuu EU:n kaikkien asianomaisten sidosryhmien kuulemisesta saatuihin 189 vastaukseen, seitsemän kertaa kokoontuneen, laajaa intressikenttää edustavan 22 organisaation ryhmän kuulemiseen, jäsenvaltioiden kanssa järjestettyihin seminaareihin, kokoukseen kuluttajansuojaa koskevaa yhteistyötä käsittelevään komiteaan kokoontuneiden kansallisten valvontaviranomaisten kanssa ja kokoukseen kuluttajapolitiikasta vastaavien kansallisten viranomaisten kanssa kuluttajapolitiikkaa käsittelevän verkoston – joka on sittemmin kiistänyt otoksen pätevyyden sen suppeuden vuoksi – kokouksen yhteydessä (toukokuussa 2015) ([11]).

3.4.1 Tiedossa olevien ja julkaistujen tutkimusten ([12]) tulosten perusteella valitun vaihtoehdon kannalla ei ole kuitenkaan selvää enemmistöä: Kuluttajajärjestöt vastustavat vahvasti myyjän kotipaikan lain soveltamista, kun taas valtaosa liike-elämän järjestöistä ja eräät tutkijat kannattavat kyseistä vaihtoehtoa. Suurin osa jäsenvaltiosta puolestaan kyseenalaistaa etämyyntiä koskevan uuden lainsäädännön tarpeen (verkkokauppa sisältyy jo nykyiseen lainsäädäntöön) ja erityisesti kahden direktiivin antamisen, sillä tarkkojen ja selkeästi määriteltyjen suuntaviivojen vetäminen on vaikeaa. Ensi arviolta kuulemisissa saatujen vastausten objektiivinen analyysi antaisi ymmärtää, että vaihtoehto 5 sai yleisesti kannatusta toimijoilta ja kuluttajilta – riippuen tietysti vakiosopimusehdoista, joista alan tulisi sopia, ja siitä, missä määrin EU:n yritykset käyttäisivät luotettavuusmerkkiä ja miten ne hyväksyisivät sen. Tämä johtuu etenkin siitä, että se aiheuttaisi vähiten kustannuksia toimijoille.

([7]) ETSK:n lausunto: EUVL C 13, 15.1.2016, s. 192.
([8]) ETSK:n lausunto: EUVL C 230, 14.7.2015, s. 66.
([9]) Ks. ETSK:n lausunnot: EUVL C 108, 30.4.2004, s. 81, EUVL C 317, 23.12.2009, s. 54 ja EUVL C 181, 21.6.2012, s. 75.
([10]) Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5. huhtikuuta 1993 annettu neuvoston direktiivi 93/13/ETY, jota on myöhemmin muutettu 25. lokakuuta 2011 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2011/83/EU.
([11]) ETSK:n lausunto: EUVL C 383, 17.11.2015, s. 57.
([12]) http://ec.europa.eu/justice/newsroom/contract/opinion/

3.5 Lopuksi on aiheellista muistuttaa, että ETSK:lla on ollut tilaisuus ottaa lausunnoissaan laajasti kantaa kuluttajien oikeuksiin digitaalialalla. Komitean määrittämän perussuuntauksen mukaan samojen oikeuksien, jotka on tunnustettu ”fyysisessä” ympäristössä verkon ulkopuolella (kasvokkain tehdyt sopimukset), tulee päteä verkossa tämän kuitenkaan rajoittamatta (aineetonta) digitaalista sisältöä koskevien liiketoimien erityispiirteitä tai omia muotoja, mutta kuitenkin aina niin, että niitä vahvistetaan eikä vähennetä tai heikennetä. Komissio on luonut tavaroiden verkkokauppaa koskevan ehdotuksen myötä kaksi järjestelmää, minkä johdosta tavaroiden verkkokauppaan ja verkon ulkopuolella tapahtuvaan kauppaan sovelletaan erilaista kohtelua. Tätä ei voida hyväksyä.

4. **Erityistä**

4.1 Edellä esitetyt huomiot eivät tarkoita sitä, etteikö ETSK olisi täysin samaa mieltä siitä, että on tarpeen ja aiheellista säännellä tiettyjä käsillä oleviin direktiiviehdotuksiin sisältyviä seikkoja. Tämä koskee erityisesti digitaalisisällön verkkokauppaa. Tavaroiden verkkokaupan osalta ETSK suosittaa, että toimenpiteet hyväksytään aikanaan REFIT-ohjelman yhteydessä. Seuraavissa kahta ehdotusta koskevissa huomioissa esitetään asian tiivistämiseksi vain ne seikat, joista ollaan eri mieltä.

4.2 **Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tietyistä tavaroiden verkkokauppaa ja muuta etämyyntiä koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista (COM(2015) 635 final – 2015/0288 (COD))**

4.2.1 ETSK:n aiempien lausuntojen, kuluttajien edustajien ja useimpien ETSK:n jäsenten mukaan oikeusperustan tulisi olla ennemminkin EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 169 artiklan 2 kohta, sillä kyseessä on ennen kaikkea kuluttajien oikeuksien määrittely ja suojelu eikä yksinomaan sisämarkkinoiden toteuttaminen. Eräät ETSK:n jäsenet, erityisesti liike-elämän edustajat, jotka pitävät sisämarkkinoiden toteuttamista tärkeänä, ovat samaa mieltä komission kanssa.

4.2.2 Kun välineeksi on valittu direktiivi, ETSK katsoo, että sillä pitäisi tähdätä vähimmäistason yhdenmukaistamiseen nykyisen kulutustavaroiden kauppaa ja takuita koskevan direktiivin (1999/44/EY) mallin mukaisesti, sillä valittu vaihtoehto johtaa hajanaisuuden lisääntymiseen, oikeusvarmuuden heikkenemiseen ja suojelun kahteen luokkaan, kun nyt käyttöön otettujen ”parannusten” tulisi päteä myös ”fyysisessä ympäristössä” tapahtuvaan kauppaan.

4.2.3 Kuluttajansuojalainsäädännön mutkikkuuden takia ehdotus on yhteydessä moniin muihin säädöksiin, joita se täydentää ([13]). Se edellyttää kuitenkin tarpeetonta ja vaikeaa tulkintaa, joka on vastoin sääntelyn parantamista koskevan paketin hyviä menettelyjä, ja luo lisää ongelmia saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä pyrittäessä varmistamaan yhteensopivuus jo olemassa olevien kansallisten säännösten kanssa, joilla on pantu täytäntöön unionin säännökset ja täydennetty niitä ja jotka vaihtelevat jäsenvaltioittain.

4.2.4 Tästä syystä ETSK haluaisi, että tähän direktiiviehdotukseen sisältyvät säännöt otettaisiin huomioon tarkistettaessa direktiiviä 1999/44/EY REFIT-ohjelman yhteydessä.

4.2.5 Seuraavassa esitetään konkreettisia muutosehdotuksia eräisiin direktiivin säännöksiin:

4.2.5.1 ***1 artikla – Kohde***

Tiettyjä verkko- ja etäpalveluja koskevia sopimuksia ei pitäisi jättää soveltamisalan ulkopuolelle. Esimerkkinä voidaan mainita leasing-vuokraus.

4.2.5.2 ***2 artikla – Määritelmät***

1. Kaupallisen takuun käsitteen tulisi kattaa myös muut korvausmuodot, sillä muutoin 15 artiklan säännösten ei voida katsoa kattavan niitä.

([13]) Direktiivi 2011/83/EU (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64); direktiivi 2009/125/EY (EUVL L 285, 31.10.2009, s. 10); 19. toukokuuta 2010 annettu direktiivi 2010/30/EU (EUVL L 153, 18.6.2010, s. 1).

2. Irtaimen esineen käsitettä ei ole määritelty nimenomaisesti, mikä johtaa erilaisiin tulkintoihin jäsenvaltioissa.

3. Ei ole myöskään suljettu pois muita tuotetyyppejä, joista on annettu omat säädökset, kuten lääkkeitä ja lääkinnällisiä laitteita, jotka on jätetty muiden kuluttajansuojasäädösten soveltamisalan ulkopuolelle.

4. Ei ole määritelty, voidaanko verkkoalustoja pitää ”myyjinä”.

5. Ei ole myöskään määritelty tuottajan käsitettä liittyen suoraan vastuuseen kuluttajaan nähden 16 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

4.2.5.3 ***3 artikla – Yhdenmukaistamisen taso***

Yhdenmukaistamisen tulisi olla vähimmäistasolla kaikkine järjestelmään kohdistuvine vaikutuksineen.

4.2.5.4 ***4 ja 5 artikla – Sopimuksenmukaisuus***

1. Vaatimuksiin tulisi sisällyttää ”kestävyys” ([14]), joka vaikuttaisi takuun kestoon.

2. Sopimuksenmukaisuusvaatimukset tulisi esittää kielteisessä muodossa niin, että kuluttajat vapautetaan erikseen velvoitteesta todistaa, että tavara ei ole sopimuksen mukainen. Todistustaakan tulisi kuulua myyjälle.

3. Poikkeukset artiklaan on muotoiltu siten, että myyjän vastuu suljetaan yleisellä tasolla pois, eikä siihen voida vedota kuluttajaa vastaan sanotun kuitenkaan rajoittamatta takautumisoikeutta (pätee Volkswagenin tapaukseen).

4.2.5.5 ***7 artikla – Kolmannen oikeudet***

Lisätään loppuun seuraava maininta: ”– – paitsi jos tästä on sovittu erikseen osapuolien välillä, ja se mainittu tarkkaan sopimusehdoissa”.

4.2.5.6 ***8 artikla – Sopimuksenmukaisuuden määrittämisajankohta ja käänteinen todistustaakka***

1. Lisätään 2 kohdan loppuun seuraava maininta: ”– – paitsi tilanteissa, joissa erityisen monimutkainen asentaminen vaatii enemmän aikaa, josta sovitaan myyjän kanssa”.

2. Myyjille tässä ehdotuksessa annetut oikeudet tulee voida siirtää kaikille vilpittömässä mielessä oleville haltijoille.

4.2.5.7 ***9 artikla – Kuluttajan oikeussuojakeinot tavaran ollessa virheellinen***

1. Säännöksessä ei tarjota vaihtoehtoa, että kuluttajalla olisi heti alkuunsa mahdollisuus palauttaa tuote ja saada maksu takaisin, mikä on vastoin useiden jäsenvaltioiden merkittävästi vaihtelevia kuluttajaoikeuksia (Kreikka, Portugali, Irlanti, Yhdistynyt kuningaskunta, Tanska, Liettua).

2. ”Kohtuullisen ajan” käsite on subjektiivinen ja antaa mahdollisuuden vaihteluun saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä tässä olennaisen tärkeässä asiassa, mikä ei sovi yhteen täyden yhdenmukaistamisen kanssa. Esimerkiksi Bulgariassa, Ranskassa, Portugalissa ja Luxemburgissa tämä aika on 30 päivää. Unkarissa, Romaniassa, Kreikassa ja Virossa se on 15 päivää. Säännöksessä tulee asettaa määräajaksi 15 päivää, joka vastaa eräissä EU-maissa käytössä olevaa maksimiaikaa.

3. Artiklan 3 kohdan a alakohdan ilmaus ”mahdotonta” tulee korvata ilmauksella ”teknisesti mahdotonta”.

([14]) Ks. ETSK:n lausunto EUVL C 67, 6.3.2014, s. 23.

4. Myös käsite ”merkittävää haittaa” on subjektiivinen, ja se tulisi poistaa kokonaan tai korvata Itävallan lainsäädännössä käytössä olevalla muodolla ”mahdollisimman vähän haittaa”. Lisäksi kuluttajalle tulisi antaa mahdollisuus saada välittömästi käyttöönsä vastaava, korvaava tavara siihen asti, kunnes korjaus on tehty.

5. Komission ehdotuksessa ei ole otettu huomioon eri valtioiden (Ranska, Malta, Kreikka, Romania, Portugali ja Slovenia) lainsäädännössä jo olevaa vaatimusta, joka velvoittaa valmistajat pitämään riittävää varastoa tai toimittamaan myyjille viipymättä varaosia tavaran odotetun kestoiän ajan. Tämä kysymys liittyy suunniteltuun vanhenemiseen ja varaosien takuuaikaan.

6. Komission olisi velvoitettava myyjä antamaan käyttöön väliaikainen sijaistuote.

4.2.5.8 ***10 artikla – Tavaran vaihtaminen***

1. Komissio ei edellytä lakisääteisen takuun keskeyttämistä korjaamisen tai vaihtamisen ajaksi, mikä on yleinen käytäntö useimpien jäsenvaltioiden lainsäädännössä. Sama pätee aikaan, joka kuluu mahdolliseen sovitteluun, välimiesmenettelyyn tai oikeustoimiin.

2. Jos tavara vaihdetaan, korvaavalla tavaralla tulee olla sama takuuaika, joka alkaa siitä, kun tavara on toimitettu.

4.2.5.9 ***11 artikla – Kuluttajan oikeus valita joko korjaaminen tai vaihtaminen***

1. Ilmaus ”merkittävää” tulee poistaa aiemmin esitetyistä syistä.

2. Jos virhe on ”toistuva”, kuluttajalla tulee olla automaattisesti mahdollisuus purkaa sopimus.

4.2.5.10 ***13 artikla – Kuluttajan oikeus purkaa sopimus***

1. Kuluttajan velvollisuus maksaa tavaran käytöstä tai vahingoittumisesta tai tuhoutumisesta, jos sopimus lopetetaan, on erittäin kyseenalainen.

2. Tuomioistuin on itse asiassa jo todennut, että kun kuluttaja käyttää vaihto-oikeuttaan, häneltä ei voida vaatia korvausta virheellisen tuotteen käytöstä (asia Quelle AG ([15])).

3. Ei ole selvää, mikä on korvauksen määrä silloin, kun hankinta on tehty kokonaishinnalla ilman tavarakohtaista erottelua.

4.2.5.11 ***14 artikla – Määräajat***

Määräajassa tulisi ottaa huomioon eräissä jäsenvaltioissa (Suomi, Alankomaat, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta) jo voimassa olevat takuuajat, joissa otetaan huomioon tuotteiden kestävyys ja suunniteltu vanheneminen.

4.2.5.12 ***15 artikla – Kaupalliset takuut***

1. Lisätään 1 kohtaan uusi d alakohta: muissa takuissa, jotka myyjä antaa takuuta tarjoavien kolmansien osapuolien nimissä (varustevakuutukset, merkkitakuut jne.).

2. On myös annettava tietoa mahdollisuudesta siirtää kaupallinen takuu kolmansille osapuolille.

4.2.5.13 ***16 artikla – Takautumisoikeus***

1. Tämän seikan yhdenmukaistamatta jättäminen aiheuttaa merkittävällä tavalla eroja direktiivin soveltamisessa, mistä on vahingollisia seurauksia kaupankäynnille.

2. Säännöksessä tulisi säätää valmistajan suorasta ja solidaarisesta vastuusta kuluttajaan nähden tapauksissa, joissa kuluttaja valitsee tavaran korjaamisen tai vaihtamisen.

([15]) Asia C-404/06 – Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio (ensimmäinen jaosto) 17. huhtikuuta 2008, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1461850459727&uri=CELEX:62006CC0404.

3. Olisi myös säädettävä, että tapauksissa, joissa myyjä vaatii oikaisua tuottajalta, myyjällä on oikeus aiheutuneiden kustannusten kokonaismäärään.

4. Samaan tapaan kuin edellisissä kohdissa, olisi säädettävä niiden verkkoalustojen solidaarisesta vastuusta, joilta kuluttaja on hankkinut tavaran.

4.2.5.14 ***17 artikla – Täytäntöönpanon valvonta***

Direktiivin täytäntöönpanon valvonnan yhdenmukaistamatta jättäminen on yksi suurimmista esteistä kuluttajien tehokkaalle suojelulle ja tasapuoliselle kilpailulle.

4.3 Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tietyistä digitaalisen sisällön toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista (COM(2015) 634 final – 2015/0287 (COD))

4.3.1 Kuten komissio itsekin toteaa, ehdotuksen perusteet, asiantuntijatiedon kerääminen ja vaikutusten arvioinnit liittyvät molempiin ehdotuksiin, sillä ne laaditaan pakettina, jolla on yhteiset tavoitteet. Tästä syystä ETSK ei käsittele uudelleen molemmille ehdotuksille yhteisiä yleisiä kysymyksiä ja pitäytyy erityisiä seikkoja koskevissa huomioissa. On kuitenkin aiheellista huomauttaa jo nyt, että yleisesti ottaen tämä ehdotus edellyttää, että ETSK pääsee periaatteelliseen yhteisymmärrykseen erityisesti seuraavista seikoista:

a) Kuluttajat tarvitsevat erityistä suojelua hankkiessaan aineettomia hyödykkeitä verkosta tuotteiden monimutkaistumisen, kaupankäynnin avoimuuden puutteen, tietoturvallisuuden, yksityisyyden suojan ja tietosuojan suurempien vaarojen, sopimattomien menettelyjen ja kohtuuttomien ehtojen erityisten muotojen, piilokustannusten, paikan mukaan vaihtelevien hintojen ja käytettyjen välineiden (internet, matkapuhelimet, sosiaalinen media jne.) aineettomamman luonteen takia.

b) On laadittava kiireesti selkeät säännökset alalle, jolla yhdellä ainoalla jäsenvaltiolla (Yhdistyneellä kuningaskunnalla) näyttää olevan erityiset säännökset tämäntyyppisille sopimuksille.

c) On aiheellista jatkaa täyttä yhdenmukaistamista kuluttajien suojan korkealla tasolla rajoittuen yritysten ja kuluttajien välisiin sopimuksiin. Tähän soveltuisi tosin paremmin asetuksen antaminen.

d) On määriteltävä yhdenmukaisesti tämäntyyppisten sopimusten oikeudellinen luonne.

e) On pyrittävä yleiseen lähentymiseen suhteessa useisiin muihin toimenpiteisiin, joita on esitetty digitaalisten sisämarkkinoiden strategiassa. Näitä ovat erityisesti sisältöjen rajat ylittävään siirrettävyyteen, alustojen rooliin ja tietojen vapaaseen liikkuvuuteen liittyvät aloitteet, eurooppalainen pilvipalvelualoite, alv-maksut sekä toimet, joilla pyritään varmistamaan sisältöjen siirrettävyys ja yhteentoimivuus, kun otetaan huomioon kuluttajariitojen verkkovälitteisen riidanratkaisun käyttöönotto ([16]) ja kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä 27. lokakuuta 2004 annetun asetuksen (EY) N:o 2006/2004 tarkistaminen.

f) On kiinnitettävä erityistä huomiota yksilöiden suojeluun henkilötietojen käsittelyssä. Tätä säännellään yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24. lokakuuta 1995 annetulla direktiivillä 1995/46/EY ([17]) ja henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla 12. heinäkuuta 2002 annetulla direktiivillä 2002/58/EY ([18]). Näitä säädöksiä voidaan soveltaa täysimääräisesti digitaalisen sisällön toimittamiseen silloin, kun sillä on vaikutuksia henkilötietojen käsittelyn tasolla.

g) On tarkistettava sähköisten viestintäpalveluiden säädöspaketti.

h) On kiinnitettävä erityistä huomiota pilvipalvelusopimuksiin.

([16]) EUVL L 165, 18.6.2013, s. 1.
([17]) EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.
([18]) EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37.

4.3.2 Seuraavassa esitetään konkreettisia muutosehdotuksia eräisiin direktiivin säännöksiin. Ehdotuksessa on 24 artiklaa (eikä 20 niin kuin eräissä kielitoisinnoissa virheellisesti väitetään, kohta 5).

4.3.2.1 ***1 artikla – Kohde***

Se, että kohteena on selkeästi ”palvelujen toimittamista koskevat sopimukset”, kuten käy hyvin ilmi ehdotetun direktiivin 2 artiklan 1 kohdan ”digitaalisen sisällön” ja 10 kohdan ”toimittamisen” määritelmistä, vahvistaa edellisen direktiiviehdotuksen 1 artiklaan tehtyä ehdotusta.

4.3.2.2 ***2 artikla – Määritelmät***

Ehdotus yksittäisten vapaiden ammatinharjoittajien sisällyttämisestä kuluttajan määritelmään pätee myös tässä.

4.3.2.3 ***3 artikla – Soveltamisala***

1. ETSK voi hyväksyä sen, että maksu suoritetaan luontoissuorituksina (”muuta vastiketta kuin rahaa vastaan”), kunhan tämä käsite määritellään sisällöltään tarkkaan. Henkilö- tai muiden tietojen toimittamisen tapauksessa on tarpeen tarkentaa kyseessä olevat tiedot ja niiden toimittamisen ehdot ja olosuhteet.

2. On myös selvennettävä, kuuluvatko tietyt palvelut, kuten maksutelevisio, sekä Googlen ja Facebookin Messengerin palvelut soveltamisalaan, ja kuuluvatko tietyt fyysiset verkkoalustat ja esineiden internet aineellisiin vai aineettomiin hyödykkeisiin.

3. Ei ole selvää, koskeeko 5 kohdan a alakohdan poikkeus myös terveydenhuoltoa, rahapelipalveluita ja rahoituspalveluita. Tämä seikka tarvitsee lisäselvitystä, sillä muutoin se aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta.

4. Ei ole selvää, kuuluvatko soveltamisalaan myös piilomaksut eli ilmaiseksi tarjotut palvelut, joihin saattaa sisältyä kyseisen palvelun toimittamisen yhteydessä muita, maksullisia palveluja.

5. Ehdotetun direktiivin 3 artiklan 4 kohdassa niiden tietojen, joiden käsittely on välttämätöntä, soveltamisalan tulee kattaa sopimuksen vaatimusten täyttämisen lisäksi myös sopimuksen tekemisen. Kyseisten tietojen käsittely tulee sallia henkilötietoja koskevan lainsäädännön sääntöjen mukaisesti.

6. On myös tärkeää tehdä selväksi verkossa toimitettujen tuotteiden ja palvelujen sekä kokonaan aineellisiin hyödykkeisiin liittyvien tuotteiden ja palvelujen välinen ero. Viimeksi mainittuja ovat muun muassa päälle puettavat tietokoneet tai esineiden internet, joissa suurin osa menettelyistä tapahtuu digitaalisella tasolla kuitenkin niin, että niiden perustana on aineellinen hyödyke.

7. Datakeskuspalvelujen, erityisesti pilvipalvelujen, tulee olla selkeästi määritellyt ehdotuksessa riippumatta siitä, ovatko ne ilmaisia vai vastikkeellisia, ottaen huomioon, että ne ovat usein yhteydessä muihin kuluttajille tarjottaviin palveluihin tai tuotteisiin, jolloin vaarana on, että ne jäävät direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

8. Tämän välineen puitteissa on myös tarpeen selkiyttää, lasketaanko mukaan digitaalisisältöpalvelut, joihin on yhdistetty sellaisia viestintäpalveluja kuin Facebookin Messenger tai Google Hangout, sillä niitä ei säännellä tällä hetkellä sähköisten viestintäpalvelujen direktiivissä 2002/21/EY ja yleisesti ollaan sitä mieltä, että eräitä näistä palveluista tulee pitää sähköisen viestinnän palveluina, joiden yhteydessä kuluttajansuojaa on vahvistettava.

9. Ei ole myöskään tehty selkeää eroa, käytetäänkö hankittuja henkilötietoja vain sopimuksen tai lakisääteisten vaatimusten täyttämiseksi. Tästä syystä ETSK ehdottaa kaiken varalta, että direktiiviä sovelletaan kaikkiin palveluihin, joiden suorittaminen edellyttää henkilötietojen luovuttamista, paitsi silloin, kun palveluntarjoaja osoittaa erikseen, että kyseisiä tietoja käytetään vain sopimuksen tai lakisääteisten vaatimusten täyttämiseksi.

10. Samaiseen 4 kohtaan liittyen on vielä selvennettävä, milloin henkilötietojen kerääminen tehdään sopimuksen tai lakisääteisten vaatimusten täyttämiseksi, ottaen huomioon, että muilla aloilla, kuten televiestinnässä ja energia-alalla, henkilötietoja käytetään usein yritysten markkinointikampanjoihin, vaikka ne on annettu sopimuksen täytäntöönpanoa varten. Samoin on selvennettävä erikseen, sovelletaanko sitä muihin vastikkeisiin kuin rahaan.

4.3.2.4 ***4 artikla – Yhdenmukaistamisen taso***

ETSK hyväksyy täydelle yhdenmukaistamiselle ehdotuksessa esitetyt syyt, kunhan varmistetaan kuluttajansuojan korkeampi taso.

4.3.2.5 ***5 artikla – Digitaalisen sisällön toimittaminen***

Ei ole selvää, sopiiko kohdassa 2 esitetty sisällön välittömän toimittamisen velvoite yhteen direktiivin 2011/83/EU kanssa, jossa välitön toimittaminen edellyttää kuluttajan suostumusta samalla kun annetaan 14 päivän peruuttamisoikeus (direktiivin 16 artiklan m kohta). Olisi aiheellista yhdenmukaistaa alan säännökset, jotta voidaan välttää sääntöjen päällekkäisyyden vaara, josta on haittaa yrityksille ja kuluttajille.

4.3.2.6 ***6 artikla – Sopimuksenmukaisuus***

1. 1 kohta: poistetaan maininta ”tarvittaessa”.

2. 1 kohdan b alakohta: lisätään maininnan ”johon kuluttaja sitä tarvitsee” jälkeen ”tai odottaa oikeutetusti tarvitsevansa”.

3. 2 kohdan b alakohta: poistetaan maininta ”tarvittaessa”.

4.3.2.7 ***9 artikla – Todistustaakka***

Poistetaan 3 kohdasta maininta ”mahdollisuuksien mukaan”.

4.3.2.8 ***11 artikla – Oikeussuojakeinot toimituksen laiminlyönnin yhteydessä***

Artiklan muotoilussa ei oteta huomioon sisällön toimittamista tilapäisesti voimassa olevien pakettien yhteydessä. Tällaisissa tapauksissa on vaikea määrittää, mikä osuus paketin kokonaishinnasta on sillä, että jokin tietty elokuva ei ole saatavilla. Ei ole myöskään otettu huomioon mahdollisuutta toimittaa muuta sisältöä samalla hintatasolla (käyttäjien suosima vaihtoehto).

4.3.2.9 ***12 artikla – Oikeussuojakeinot virheen korjaamiseksi***

Korvataan 2 kohdassa maininta ”kohtuullisen ajan kuluessa” maininnalla ”ilman aiheetonta viivytystä”.

4.3.2.10 ***13 artikla – Sopimuksen purkaminen***

1. Korvataan 2 kohdan b alakohdan maininta ”toimittajan on toteutettava kaikki toimet, joita häneltä voidaan odottaa, pidättäytyäkseen käyttämästä” maininnalla ”toimittajan on pidättäydyttävä käyttämästä”.

2. 2 kohdan c, d ja e alakohta riippuu tekijänoikeussäännöksistä, jotka eivät ole vielä tiedossa.

4.3.2.11 ***16 artikla – Oikeus purkaa pitkäaikainen sopimus***

Voimassaoloajan tulee olla vain 6 kuukautta.

On myös mainittava erikseen, ettei tästä aiheudu mitään kustannuksia.

Bryssel 27. huhtikuuta 2016.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean puheenjohtaja
Georges DASSIS

LIITE

I. Seuraavaa erityisjaoston lausunnon kohtaa muutettiin täysistunnon hyväksymällä kompromissimuutosehdotuksella, mutta muuttamatta jättäminen sai äänestyksessä tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä (työjärjestyksen 54 artiklan 4 kohta):

a) **Kohta 3.4.1**

Tiedossa olevien ja julkaistujen tutkimusten tulosten perusteella valitun vaihtoehdon kannalla ei ole kuitenkaan selvää enemmistöä: Kuluttajajärjestöt vastustavat vahvasti myyjän kotipaikan lain soveltamista, kun taas valtaosa ~~eräät~~ liike-elämän järjestö~~t~~istä ja eräät tutkijat kannattavat kyseistä vaihtoehtoa. Suurin osa jäsenvaltiosta puolestaan kyseenalaistaa etämyyntiä koskevan uuden lainsäädännön tarpeen (verkkokauppa sisältyy jo nykyiseen lainsäädäntöön) ja erityisesti kahden direktiivin antamisen, sillä tarkkojen ja selkeästi määriteltyjen suuntaviivojen vetäminen on vaikeaa. Ensi arviolta kuulemisissa saatujen vastausten objektiivinen analyysi antaisi ymmärtää, että vaihtoehto 5 sai yleisesti kannatusta toimijoilta ja kuluttajilta – riippuen tietysti vakiosopimusehdoista, joista alan tulisi sopia, ja siitä, missä määrin EU:n yritykset käyttäisivät luotettavuusmerkkiä ja miten ne hyväksyisivät sen. Tämä johtuu etenkin siitä, että se aiheuttaisi vähiten kustannuksia toimijoille.

Äänestystulos

Puolesta:	115
Vastaan:	91
Pidättyi äänestämästä:	18

II. Täysistunto hylkäsi seuraavat kompromissimuutosehdotukset, jotka saivat kuitenkin äänestyksessä tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä (työjärjestyksen 54 artiklan 4 kohta):

b) **Kohta 4.2.1**

ETSK:n aiempien lausuntojen, mukaisesti valtaosa ETSK:n jäsenistä, kuluttajien edustaj~~ien~~at mukaan luettuina, ~~ja yleisesti useiden ETSK:n jäsenten mukaan~~ katsovat, että oikeusperustan tulisi olla ennemminkin EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 169 artiklan 2 kohta, sillä kyseessä on ennen kaikkea kuluttajien oikeuksien määrittely ja suojelu eikä yksinomaan sisämarkkinoiden toteuttaminen. ~~Eräät ETSK:n jäsenet, erityisesti l~~Liike-elämä~~n~~ä ETSK:ssa edustaj~~v~~at tahot, jotka korostavat enemmän sitä, että yrittäjät tarvitsevat selkeät säännöt, joita noudattaa, ~~pitävät sisämarkkinoiden toteuttamista tärkeänä~~, ovat samaa mieltä komission kanssa.

Äänestystulos

Puolesta:	110
Vastaan:	110
Pidättyi äänestämästä:	10

ETSK:n työjärjestyksen 56 artiklan 6 kohdan mukaan äänten mennessä tasan kokouksen puheenjohtajan ääni ratkaisee. Tämän säännön nojalla puheenjohtaja päätti hylätä kompromissimuutosehdotuksen.

c) **Kohta 4.2.2**

Kun välineeksi on valittu direktiivi, valtaosa ETSK:n jäsenistä, kuluttajien edustajat mukaan luettuina, katsoo, että sillä pitäisi tähdätä vähimmäistason yhdenmukaistamiseen nykyisen kulutustavaroiden kauppaa ja takuita koskevan direktiivin (1999/44/EY) mallin mukaisesti, sillä valittu vaihtoehto johtaa hajanaisuuden lisääntymiseen, ja oikeusvarmuuden heikkenemiseen. ja suojelun kahteen luokkaan, kun nyt käyttöön otettujen "parannusten" tulisi päteä myös "fyysisessä ympäristössä" tapahtuvaan kauppaan. Liike-elämää ETSK:ssa edustavat tahot kannattavat kuitenkin ehdotusta mahdollisimman pitkälle menevästä yhdenmukaistamisesta, sillä sen katsotaan lisäävän selkeyttä oikeuksien soveltamisessa sisämarkkinoilla.

Äänestystulos

Puolesta: 102

Vastaan: 115

Pidättyi äänestämästä: 14

d) **Kohta 4.2.5.3**

3 artikla – Yhdenmukaistamisen taso

Valtaosa ETSK:n jäsenistä, kuluttajien edustajat mukaan luettuina, katsoo, että ~~Y~~yhdenmukaistamisen tulisi olla vähimmäistasolla kaikkine järjestelmään kohdistuvine vaikutuksineen. Liike-elämän edustajat pitävät parempana mahdollisimman pitkälle menevää yhdenmukaistamista.

Äänestystulos

Puolesta: 112

Vastaan: 114

Pidättyi äänestämästä: 12

e) **Kohta 4.2.5.4**

4 ja 5 artikla – Sopimuksenmukaisuus

1. Vaatimuksiin tulisi sisällyttää "kestävyys", joka vaikuttaisi takuun kestoon.

2. Valtaosa ETSK:n jäsenistä, kuluttajien edustajat mukaan luettuina, katsoo, että ~~S~~sopimuksenmukaisuusvaatimukset tulisi esittää kielteisessä muodossa niin, että kuluttajat vapautetaan erikseen velvoitteesta todistaa, että tavara ei ole sopimuksen mukainen. Todistustaakan tulisi kuulua myyjälle. Liike-elämän edustajat suosittavat kuitenkin sopimuksenmukaisuusvaatimusten muotoilemista yleisesti. Heidän mukaansa tärkein peruste sopimuksenmukaisuuden määrittämiselle on se, onko tavara sen mukainen, mitä katsotaan sovitun (esim. lajista, määrästä, laadusta ja muista ominaisuuksista).

3. Poikkeukset artiklaan on muotoiltu siten, että myyjän vastuu suljetaan yleisellä tasolla pois, eikä siihen voida vedota kuluttajaa vastaan sanotun kuitenkaan rajoittamatta takautumisoikeutta ~~(pätee Volkswagenin tapaukseen)~~.

Äänestystulos

Puolesta: 99

Vastaan: 126

Pidättyi äänestämästä: 13

f) **Kohta 4.2.5.7**

9 artikla – Kuluttajan oikeussuojakeinot tavaran ollessa virheellinen

1. Kuluttajien edustajat panevat merkille, että ~~S~~säännöksessä ei tarjota vaihtoehtoa, että kuluttajalla olisi heti alkuunsa mahdollisuus palauttaa tuote ja saada maksu takaisin, mikä on vastoin useiden jäsenvaltioiden merkittävästi vaihtelevia kuluttajaoikeuksia (Kreikka, Portugali, Irlanti, Yhdistynyt kuningaskunta, Tanska, Liettua). Liike-elämän edustajat hyväksyvät sen, että – mahdollisimman pitkälle menevän yhdenmukaistamisen periaatteen mukaisesti – tätä vaihtoehtoa ei ole tarjottu.

2. Kuluttajien edustajat katsovat, että "Kkohtuullisen ajan" käsite on subjektiivinen ja antaa mahdollisuuden vaihteluun saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä tässä olennaisen tärkeässä asiassa, mikä ei sovi yhteen täyden yhdenmukaistamisen kanssa. Esimerkiksi Bulgariassa, Ranskassa, Portugalissa ja Luxemburgissa tämä aika on 30 päivää. Unkarissa, Romaniassa, Kreikassa ja Virossa se on 15 päivää. Säännöksessä tulee asettaa määräajaksi 15 päivää, joka vastaa eräissä EU-maissa käytössä olevaa maksimiaikaa. Liike-elämän edustajien mukaan "kohtuullinen aika" on objektiivinen oikeudellinen sanamuoto, joka samalla antaa liikkumavaraa säännöksen soveltamiseksi erilaisissa tilanteissa.

3. Artiklan 3 kohdan a alakohdan ilmaus "mahdotonta" tulee korvata ilmauksella "teknisesti mahdotonta".

4. Kuluttajien edustajat katsovat, että Myös käsite "merkittävää haittaa" on subjektiivinen, ja se tulisi poistaa kokonaan tai korvata Itävallan lainsäädännössä käytössä olevalla muodolla "mahdollisimman vähän haittaa". Lisäksi kuluttajalle tulisi antaa mahdollisuus saada välittömästi käyttöönsä vastaava, korvaava tavara siihen asti, kunnes korjaus on tehty. Liike-elämän edustajat muistuttavat, että tämä yleisesti tunnettu oikeudellinen sanamuoto antaa liikkumavaraa säännöksen soveltamiseksi erilaisissa tilanteissa.

5. Komission ehdotuksessa ei ole otettu huomioon eri valtioiden (Ranska, Malta, Kreikka, Romania, Portugali ja Slovenia) lainsäädännössä jo olevaa vaatimusta, joka velvoittaa valmistajat pitämään riittävää varastoa tai toimittamaan myyjille viipymättä varaosia tavaran odotetun kestoiän ajan. Tämä kysymys liittyy suunniteltuun vanhenemiseen ja varaosien takuuaikaan.

~~6. Komission olisi velvoitettava myyjä antamaan käyttöön väliaikainen sijaistuote.~~

Äänestystulos

Puolesta: 100

Vastaan: 135

Pidättyi äänestämästä: 2

g) **Kohta 4.2.5.10**

13 artikla – Kuluttajan oikeus purkaa sopimus

~~1. Liike-elämän edustajat esittävät, että artiklaan lisätään direktiivin 1999/44/EY 3 artiklan 6 kohdan säännös, jonka mukaan kuluttajalla ei ole oikeutta purkaa sopimusta, jos virhe on vähäinen.~~

1. Kuluttajan velvollisuus maksaa tavaran käytöstä tai vahingoittumisesta tai tuhoutumisesta, jos sopimus lopetetaan, on erittäin kyseenalainen.

2. Tuomioistuin on itse asiassa jo todennut, että kun kuluttaja käyttää vaihto-oikeuttaan, häneltä ei voida vaatia korvausta virheellisen tuotteen käytöstä (asia Quelle AG).

3. Ei ole selvää, mikä on korvauksen määrä silloin, kun hankinta on tehty kokonaishinnalla ilman tavarakohtaista erottelua.

4. Liike-elämän edustajat esittävät, että artiklaan lisätään direktiivin 1999/44/EY 3 artiklan 6 kohdan säännös, jonka mukaan kuluttajalla ei ole oikeutta purkaa sopimusta, jos virhe on vähäinen.

Äänestystulos

Puolesta: 110

Vastaan: 118

Pidättyi äänestämästä: 18

h) **Kohta 4.2.5.10**

13 artikla – Kuluttajan oikeus purkaa sopimus

1. Valtaosa ETSK:n jäsenistä, kuluttajien edustajat mukaan luettuina, katsoo, että ~~K~~kuluttajan velvollisuus maksaa tavaran käytöstä tai vahingoittumisesta tai tuhoutumisesta, jos sopimus lopetetaan, on erittäin kyseenalainen. Liike-elämän edustajat kuitenkin kannattavat tätä säännöstä.

2. Tuomioistuin on itse asiassa jo todennut, että kun kuluttaja käyttää vaihto-oikeuttaan, häneltä ei voida vaatia korvausta virheellisen tuotteen käytöstä (asia Quelle AG).

3. Ei ole selvää, mikä on korvauksen määrä silloin, kun hankinta on tehty kokonaishinnalla ilman tavarakohtaista erottelua.

Äänestystulos

Puolesta:	101
Vastaan:	132
Pidättyi äänestämästä:	10

i) **Kohdat 1.3 ja 1.4**

1.3 Lisäksi valtaosa ETSK:n jäsenistä, kuluttajien edustajat mukaan luettuina, on eri mieltä komission valitsemasta oikeusperustasta käsiteltyjen seikkojen suhteen ja ehdottaa sen sijaan EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 169 artiklaa. Kyseisen artiklan 2 kohdan a alakohdan ja saman artiklan 4 kohdan johdosta komission hyväksymien toimenpiteiden tulee pohjautua periaatteessa vähimmäistason yhdenmukaistamiseen tähtääviin direktiiveihin, ja unionin lainsäätäjä on yleensä hyväksynyt tämän.

1.4 ~~Kyseisen artiklan 2 kohdan a alakohdan ja saman artiklan 4 kohdan johdosta komission hyväksymien toimenpiteiden tulee pohjautua periaatteessa vähimmäistason yhdenmukaistamiseen tähtääviin direktiiveihin, ja unionin lainsäätäjä on yleensä hyväksynyt tämän.~~ Liike-elämän edustajat sen sijaan hyväksyvät komission mainitseman oikeusperustan, sillä sisämarkkinoihin liittyvien kysymysten katsotaan olevan hallitsevassa asemassa ja yritykset painottavat tarvitsevansa selkeät säännöt, joita noudattaa.

Äänestystulos

Puolesta:	111
Vastaan:	123
Pidättyi äänestämästä:	12